



KOMMUNAL- OG REGIONALDEPARTEMENTET

Statlig styring av kommunesektoren  
-  
Kommunal- og regionaldepartementet  
som samordningsdepartement

*November 2010*

*Seniorrådgiver Inga Gjerdalen*

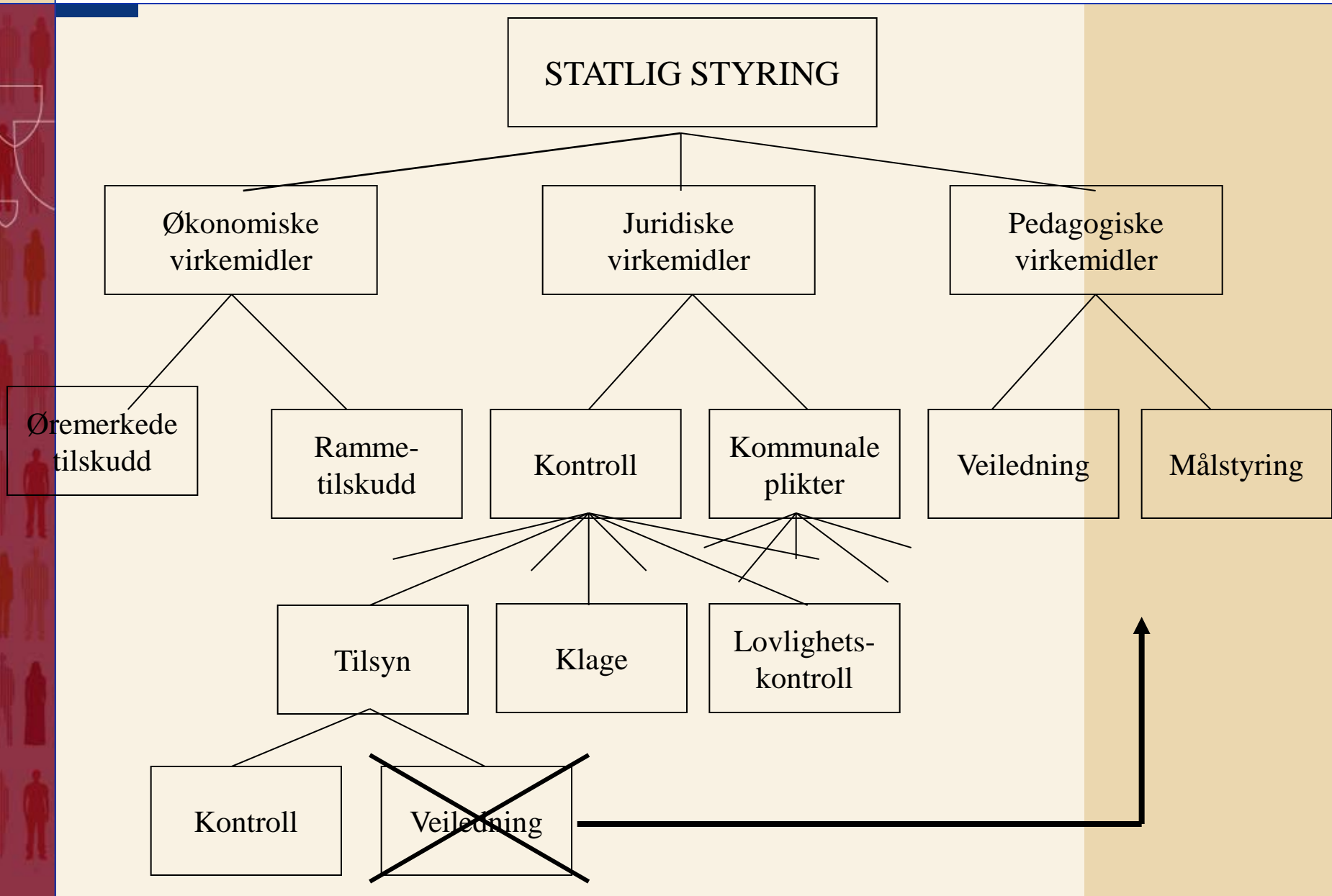


## KRDs samordningsrolle

- Departementene har sektoransvar
- KRD skal bidra til å sikre at statens styring av kommunesektoren er helhetlig og konsistent
- Dvs. bl.a. bidra til at overordnede styringsprinsipper og retningslinjer for utforming av statlig regelverk gjøres kjent og inngår i fagdepartementenes vurderinger
- Prinsipper og retningslinjer skal ligge til grunn både for departementene og øvrig stat

# Legalitetsprinsippet

- Kommuner/fylkeskommuner politisk valgte og styrte forvaltningsnivåer
- Kan ikke *instrueres* – men styres ved:
  - hjemmel i lov fastsatt av Stortinget
  - økonomiske virkemidler
  - avtaler
  - dialog
  - veiledning/informasjon



# Kort om kommunesektoren

- 430 kommuner – ulike i folketall, inntekter, areal, demografi, topografi
  - gir ulike utfordringer og behov
- 19 fylkeskommuner
- Generalistkommuneprinsippet: Alle kommuner/ fylkeskommuner har de samme pålagte oppgaver
- Helhetsprinsippet: Planlegge på tvers av sektorer og prioritere mellom sektorer
- Behov: Rammebetingelser som gir lokalt handlingsrom til å møte lokale behov og utfordringer

# Overordnet mål

Innenfor et generalistkommunesystem gi gode rammebetingelser totalt sett som kan styrke kommunene og fylkeskommunenes roller som:

- tjenesteprodusenter
- myndighetsutøvere
- samfunnsutviklere
- demokratiske arenaer

# Retningslinjer for særlovgivningen

Krav til særskilt begrunnelse ved:

- Regler om bestemte organer
- Krav til "hvordan" løse oppgaven
- Intern delegering og forbud mot delegering
- Tekniske forhold
- Faglige krav til kompetanse, bemanning mv.
- Statlige godkjenningsordninger
- Krav om kommunale planer på enkeltområder
- Særlige saksbehandlingsregler
- Individuelle rettigheter

# Kontroll- og påvirkningsmåter

- Den demokratiske styringskjede
- Lovlighetskontroll, kl. 59
- Klage og tilsyn
- Egenkontroll
- Godkjenningsordninger
- Rapporteringsordninger
- Statlige og kommunale ombudsordninger
- Andre virkemidler hos regional stat
- Domstolskontroll
- Media



# DI FI -rapport, problemstillinger

- Hvordan har omfanget av ulike typer juridiske styringsvirkemidler utviklet seg over de siste 10 år
  - Miljø, utdanning (grunnskolen) og helse/omsorg
- Hva er departementenes og direktoratenes policy for bruk av ulike typer styringsvirkemidler
- Hvordan blir de statlige styringsvirkemidlene opplevd (og etterlevd) på kommunalt nivå?

# DIFIs samlede oppsummering

- Mål- og resultatstyring dominerer, men....
- Rettighetslovgivning snevrer inn kommunalt handlingsrom
- Mange kommuner har ikke kompetanse og kapasitet til leve opp til statens krav om rapportering og dokumentasjon
- Økt vekt på lovlighetstilsyn – går vi mot en reregulering av områdene?
- Økt tilfang på informasjon – staten må vise handlekraft

# Konsultasjonsordningen

- Regjeringens hovedarena for samordnet formell dialog med kommunesekt. v/KS
- 4 møter i året
- Hovedfokus det økonomiske opplegget for kommunesektoren i statsbudsjettet inkl. enkeltsaker og reformer
- Bilateral kontakt - adm./politisk
- Kostnadsberegninger – styrke beslutningsgrunnlaget til regjeringen og Stortinget

# Hva kan KRD bidra med

- Kunnskap om kommunesektoren
- Prosesskunnskap
- Erfaringer fra andre og tilsvarende saker
- Nettverk
  - Juridisk og økonomisk kompetanse
- Være en diskusjonspartner – ingen spørsmål er dumme spørsmål
- Merknader til tekster før formell behandling i regjeringen, bl.a. forslag til alternative modeller eller løsninger

# Viktige dokumenter og informasjon

- Utredningsinstruksen
- FINs budsjetttrundskriv
- KRDs veileder om statens arbeid med konsultasjonsordningen H-2228
- KRDs veileder for statlig styring av kommunesektoren H-2186
  - veileder for arbeidet med tiltak og reformer som berører kommuner og fylkeskommuner (inkl. retn.linjer for utforming av statlig regelverk)
- KRDs nettsider